

**Åmåls
Kommun**

Riktlinjer för investeringar

Riktlinjer för redovisning, beslutsfattande och handläggning av anläggningstillgångar

Beslutat av: Kommunfullmäktige

Datum: Den 28 mars 2023 § 32, dnr 2023-00050

Dokumentets giltighet: År 2023–2026

Dokumentet gäller för: Kommunstyrelsen, nämnder samt deras förvaltningar och verksamheter

Dokumentansvarig: Ekonomienheten

Innehållsförteckning

Inledning.....	3
Syfte.....	3
Ansvarsfördelning och roller	3
Kommunfullmäktige.....	3
Kommunstyrelsen och nämnder	3
Grundregler för vad som är en investering	4
Lagstiftning och normgivning.....	4
Definition av anläggningstillgång.....	4
Vad är en investering?	4
Reparation och underhåll.....	4
Redovisning och värdering	5
Anskaffningsvärde.....	5
Tidpunkt för redovisning av anläggningstillgång.....	6
Avskrivningar	6
Nedskrivning.....	6
Utrangering och avyttring	6
Uppskrivning.....	7
Ändring av avskrivningstider	7
Investeringsinkomster	7
Internränta.....	7

Inledning

Dessa riktlinjer anger ramarna för hur investeringar ska hanteras i kommunen. Tillsammans med dessa riktlinjer gäller lag om kommunal bokföring och redovisning¹ samt rekommendationer och idéskrifter utgivna av Rådet för kommunal redovisning, RKR.

Syfte

Syftet med dessa riktlinjer är att skapa en funktionell och effektiv hantering av investeringar för att få ett effektivt resursutnyttjande och en rättvisande redovisning. Målsättningen är att förtydliga beslutsprocessen, ansvarsfördelning och roller samt hur redovisning av investeringar ska ske.

Ansvarsfördelning och roller

Kommunfullmäktige

Kommunfullmäktige beslutar årligen om en investeringsbudget för det kommande året samt en investeringsplan för de fyra följande åren.

Kommunfullmäktige kan även besluta om tilläggsbudget, ej genom förda investeringar under föregående år kan överföras till det nya året. En omprövning sker i anslutning till bokslutsarbetet. Tilläggsbudgetering får ske i högst två gånger efter det år investeringen ursprungligen beviljades.

Kommunfullmäktige kan besluta om utökad investeringsram.

Kommunfullmäktige beslutar om lokalförsörjningsplan.

För akuta investeringar som inte gått att förutse vid upprättandet av kommunstyrelsens och respektive nämnds investeringsbudget bör kommunfullmäktige tillse att det varje år budgeteras ett anslag till kommunstyrelsens förfogande.

Den investeringsbudget som kommunfullmäktige tilldelar respektive styrelse/nämnd är att betrakta som en ram att förhålla sig inom. Undantag från denna regel är om kommunfullmäktige väljer att besluta om särskilda investeringsobjekt, som på grund av strategisk betydelse inte får prioriteras bort på styrelse-/nämndnivå.

Kommunstyrelsen och nämnder

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att kompetens finns inom respektive förvaltning så att dessa riktlinjer följs.

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ska årligen utarbeta en investeringsbudget/investeringsplan för den kommande femårsperioden. För varje investeringsprojekt som syftar till ett bättre resursutnyttjande eller vars totalutgift överstiger tio (10) prisbasbelopp² ska en investeringskalkyl tas fram vilken redovisas till respektive styrelse/nämnd. Av investeringskalkylen ska, förutom investeringsutgiften, framgå vilka ekonomiska konsekvenser investeringen får i den löpande verksamheten och behovet av investeringen.

Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att investeringarna genomförs inom givna budgetramar och att det finns utrymme inom driftbudgeten för ökade kapitalkostnader samt övriga driftkostnader till följd av investeringar. Kommunstyrelsen och respektive nämnd ansvarar för att

---

¹ 2018:597

² År 2022 uppgår prisbasbeloppet till 48 300 kr

samtliga investeringar följs upp och återrapporteras i samband med ekonomiska uppföljningar enligt fastställda rutiner.

Samtliga investeringar ska återrapporteras till respektive styrelse/nämnd i samband med årsbokslut. Återrapporten ska innehålla budgeterad investeringsutgift, aktuellt utfall samt kommentar till avvikelse.

Grundregler för vad som är en investering

Lagstiftning och normgivning

I lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR) definieras vad som är anläggningstillgång respektive omsättningstillgång, hur anskaffningsvärdet för anläggningstillgångar ska fastställas, hur avskrivningar ska beräknas och hur nedskrivning av anläggningstillgångar ska ske. I lagen anges också hur bidrag till statlig infrastruktur ska redovisas.

Ytterligare vägledning ges i rekommendationerna utgivna av RKR vilka finns att hämta på www.rkr.se.

Definition av anläggningstillgång

Med begreppet anläggningstillgång förstås tillgång som är avsett för stadigvarande bruk eller innehav. Annan tillgång definieras som omsättningstillgång.

Anläggningstillgångar delas enligt LKBR upp i tre kategorier:

- Materiella anläggningstillgångar
- Immateriella anläggningstillgångar
- Finansiella anläggningstillgångar

Vad är en investering?

Med investering menas anskaffning eller standardförbättring av tillgångar som är avsedda att stadigvarande nyttjas i verksamheten eller är avsedda för uthyrning. Tillgång som är till försäljning eller ska omsättas under de närmaste åren klassificeras som omsättningstillgång oavsett nyttjandeperiod och anskaffningsvärde.

I Åmåls kommun gäller att anskaffningsvärdet för investeringen ska överstiga ett värde om minst ett halvt prisbasbelopp samt ha en nyttjandeperiod om minst tre år.

För anskaffningar av inventarier som har ett naturligt samband eller som kan ses ingå som ett led i en större inventarieinvestering ska det sammanlagda värdet vara grund för bedömningen.

Investeringar får inte utföras i fastigheter eller anläggningar som inte ägs av kommunen.

Objekt som innehåses enligt ett finansiellt leasingavtal ska redovisas som en anläggningstillgång och betraktas som en investering.

Reparation och underhåll

Åtgärder som syftar till att vidmakthålla eller återställa en tillgångs tekniska och funktionella status är att betrakta som reparation och underhåll och utgör därmed en driftkostnad som bokförs det år som åtgärden utförs.

Redovisning och värdering

Anskaffningsvärde

Huvudregel vid värdering av anläggningstillgångar är att de ska tas upp till belopp motsvarande utgifterna för tillgångens förvärv eller tillverkning. I anskaffningsvärdet för en förvärvad tillgång ska räknas in, utöver inköpspriset, utgifter som är direkt hänförliga till förvärvet. Kostnader för administration och projektering kan ingå i anskaffningsvärdet om de är direkt hänförliga till anskaffningen.

Materiella anläggningstillgångar

Materiella anläggningstillgångar utgörs av fysiska tillgångar som till exempel maskiner, inventarier, byggnader och mark.

Anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång utgörs av inköpspris och kostnader för att få tillgången på plats och i skick för att nyttjas för sitt ändamål.

Som exempel på vad som förutom inköpspriset ska ingå i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång kan nämnas utgifter för

- iordningställande av plats eller område för installation
- leverans och hantering
- installation
- konsulttjänster såsom arkitekt-, ingenjör- och juristtjänster
- lagfart.

Som exempel på vad som inte ska ingå i anskaffningsvärdet för en materiell anläggningstillgång kan nämnas

- administrationskostnader och andra allmänna omkostnader om de inte är direkt hänförliga till anskaffningen
- utgifter för provkörning och intrimning.

Immateriella anläggningstillgångar

En immateriell anläggningstillgång är en identifierbar icke-monetär tillgång utan fysisk form. En anskaffad immateriell tillgång ska värderas till sitt anskaffningsvärde första gången den tas upp i balansräkningen.

En immateriell tillgång

- förväntas ge upphov till framtida ekonomiska fördelar, antingen i form av intäkter eller som kostnadsbesparingar
- är en resurs över vilken kommunen har kontroll vilket innebär förmåga att säkerställa att framtida ekonomiska fördelar kommer kommunen till del och att andras förmåga att få del av dessa fördelar kan begränsas
- har uppkommit till följd av inträffade händelser.

Utgifter för forskning, eller för forskningsfasen i ett projekt, får inte redovisas i balansräkningen. De ska kostnadsföras när de uppkommer. Exempel på forskningsverksamhet är

- verksamhet som syftar till att få fram ny kunskap
- sökandet efter alternativa processer, system eller tjänster.

Finansiella anläggningstillgångar

Denna kategori av anläggningstillgång utgörs av långsiktiga placeringar såsom aktier, fordringar och värdepapper. Finansiella anläggningar skrivs inte av.

Tidpunkt för redovisning av anläggningstillgång

En anläggningstillgång ska redovisas som tillgång i balansräkningen när det är sannolikt att de framtida ekonomiska fördelarna eller den servicepotential som har samband med innehavet kommer kommunen till del och när anskaffningsvärdet för tillgången kan beräknas på ett tillförlitligt sätt.

Avskrivningar

Avskrivningar används i redovisningen för att fördela utgiften för en tillgång över tillgångens nyttjandeperiod. Motivet är att ge en rättvisande bild av kommunens förbrukning för respektive redovisningsperiod. Avskrivningar av anläggningstillgångar görs med en linjär avskrivning och efter en bedömning av tillgångens nyttjandeperiod.

Avskrivning ska göras från den tidpunkt tillgången ianspråkats. Det innebär att första avskrivningen görs månaden efter det att anläggningstillgången tagits i bruk.

För tillgångar med ett bestående värde görs ingen avskrivning. Exempel på sådana tillgångar är mark och viss typ av konst. Mark förutsätts ha en obegränsad nyttjandeperiod och ett bestående värde. Om en fastighet förvärvats genom inköp och består av både mark och byggnad fördelas inköpsvärdet på mark och byggnad genom proportionering utifrån till exempel taxeringsvärdet, ortspris eller råmarkspris. Även lagfartskostnad ska fördelas på mark och byggnad.

Komponentavskrivning

Eftersom avskrivningarna ska spegla hur tillgångars värde och/eller servicepotential successivt förbrukas, måste skillnader i förbrukning och nyttjandeperioder av betydande komponenter i en materiell anläggningstillgång beaktas. Respektive komponent ska skrivas av separat.

Återanskaffning av komponent redovisas som anskaffning av ny anläggningstillgång, och eventuellt kvarvarande bokförda värde för den ersatta komponenten kostnadsförs.

Nedskrivning

Vid oförutsedda och kraftiga värdeminskningar samt om värdet på en anläggningstillgång varaktigt gått ned ska engångsnedskrivning ske med det belopp som kan anses nödvändigt. Nedskrivningen belastar resultatet som en verksamhetskostnad.

En nedskrivning ska återföras om det inte längre finns skäl för den. Återföringen ska redovisas över resultaträkningen.

Utrangering och avyttring

En materiell anläggningstillgång ska inte längre redovisas som tillgång när den avyttrats eller när den slutgiltigt tagits ur bruk och bedöms sakna värde i samband med en framtida avyttring. Detta gäller även bokfört värde på tillgångar som förstörts vid brand, blivit stulna eller på annat sätt förstörts. Nettot av försäkringsersättningen och nedskrivningen av restvärdet bokförs som en intäkt respektive kostnad det år som förlusten av tillgången inträffar. Ersättningsinvesteringen däremot är en nyanskaffning av tillgång som ska ligga till grund för kommande avskrivningar. Ovanstående gäller i första hand vid total förlust av tillgång, men även i det fall delar av tillgången förstörts ska ovanstående principer tillämpas.

När inbyte/försäljning sker i samband med inköp av ny maskin, fordon eller inventarier ska inköpet bruttoredovisas, det vill säga ersättningen för det som byts in/säljs redovisas som realisationsvinst eller realisationsförlust i driftredovisningen. Anskaffningsvärdet för nyinköpet redovisas som investering.

Vinst eller förlust vid utrangering eller avyttring redovisas i rörelseresultatet som mellanskillnaden mellan det bokförda värdet och ersättningen som erhålls.

Vid all försäljning till extern köpare ska högsta ekonomiska ersättning eftersträvas. I de fall där försäljning blir aktuell mellan kommunens verksamheter ska priset utgöras av bokfört värde.

En avstämning ska alltid ske om annan kommunal verksamhet kan ha behov av objektet innan försäljning sker till extern köpare.

All utrangering och avyttring av inventarier ska omgående meddelas till ekonomienheten.

All försäljning av fast egendom sker efter beslut i kommunfullmäktige eller efter fastställd taxa (tomtmark). Realisationsvinst/-förlust vid avyttring påverkar inte verksamheternas driftredovisning utan årets resultat via finansförvaltningen.

Uppskrivning

Uppskrivning av anläggningstillgång kan endast ske för finansiella anläggningstillgångar. En finansiell anläggningstillgång som har ett tillförlitligt och bestående värde som väsentligt överstiger bokfört värde skrivs upp till högst detta värde. Beloppet får inte redovisas i resultaträkningen. Uppskrivningen ska istället redovisas direkt mot eget kapital.

Ändring av avskrivningstider

Den fastställda nyttjandeperioden för en tillgång kan behöva omprövas. Om en ny bedömning väsentligt avviker från tidigare bedömningar ska avskrivningsbeloppet för innevarande och framtida perioder justeras. Teknisk utveckling och verksamhetsförändringar kan till exempel medföra en förändring av nyttjandeperioden.

Investeringsinkomster

Vid vissa investeringar kan kommunen erhålla inkomster som till exempel gatukostnadsersättningar vid försäljningar, statliga investeringsbidrag och investeringsbidrag från andra bidragsgivare. Inkomsterna ska intäktsföras på ett sätt som återspeglar investeringens nyttjande och förbrukning. Inkomster som överstiger en miljon kronor per objekt periodiseras och redovisas som långfristig skuld i balansräkningen. I enlighet med matchningsprincipen intäktsförs inkomsten successivt i takt med att investeringsobjektet skrivs av över sin nyttjandeperiod. Om inkomsten understiger detta belopp minskas tillgångens anskaffningsvärde.

Internränta

Internränta ska beräknas årsvis på anläggningarnas bokförda värden. Internräntan utgörs av den av Sveriges Kommuner och Regioners rekommenderade internränta för varje enskilt år.